

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Deres referanse

16/2611-

Oslo, 30. september 2016

VEDR. HØRING – FORSLAG TIL ENDRING I TARIFFORSKRIFTEN FOR REGULERING OG TARIFFASTSETTELSE FOR VESTPROSESS MV.

Det vises til Olje- og energidepartementets høringsbrev av 30. juni 2016 med forslag til endring i tarifforskriften for regulering og tariffastsettelse for Vestprosess mv.

Kommentar:

Innledning:

Idemitsu mener departementets forslag om å innlemme Vestprosess under tarifforskriften og fastsette tariffier i førstehåndmarkedet i utgangspunktet er fornuftig. I likhet med departementet mener Idemitsu at forslaget blant annet vil legge til rette for økt utvinning av samfunnsøkonomisk lønnsomme ressurser, nøytral og fleksibel kapasitetstildeling, økt forutsigbarhet og transparens, samt unngåelse av skattemotiverte kapasitetsreservasjoner.

Departementets forslag legger imidlertid ikke opp til at kapitalelementet per enhet («K-elementet») skal reduseres for de transport- og behandlingsavtalene som departementet anser for ikke å ha en bestemt termineringsdato. Dette foreslåtte unntaket inkluderer blant annet avtalene av 31. august 2001 mellom Vestprosess og rettighetshaverne i Fram-feltet, herunder Idemitsu («Fram-kontraktene»).

Innlemmelsen av Vestprosess under tarifforskriften vil medføre en rekke endringer i Fram-kontraktene. Enkelte av disse endringene stiller Idemitsu dårligere enn under det någjeldende forhandlede regimet. Som det vil bli utdypet nedenfor, mener Idemitsu at departementet har anledning til å nedsette K-elementet for Fram-kontraktene etter petroleumsløven § 10-18 og § 4-8 med tilhørende forskrifter. Basert på tilgjengelig informasjon mener Idemitsu at Vestprosess-eierne ikke har noen beskyttelsesverdige forventninger om profitt utover departementets avkastningskrav, slik dette ble

fastsatt for Vestprosess. Idemitsu ser derfor ikke at det er grunnlag for å gjøre unntak for Fram-kontraktene i tarifforskriften, og ber om at dette unntaket fjernes.

Konsekvenser av overgangen fra et forhandlet til et regulert regime:

Sammenlignet med de forhandlede Fram-kontraktene vil et regulert regime medføre en rekke endringer for skiperne. Eksempler er operatørskiftet fra Statoil til Gassco, utarbeidelsen av ny standardavtale for bruk, og utarbeidelsen av nye prosedyrer for operasjon av Vestprosess. På enkelte områder (herunder ship-or-pay, mulighet for å redusere kapasitetsreservasjoner, konsekvenser ved kapasitetsreduksjoner i Vestprosess utover «Sture-Kollsnes-prioriteringen» og krav om finansiell sikkerhet) vil skiperne komme dårligere ut enn under de eksisterende Fram-kontraktene dersom K-elementet ikke settes ned. I tillegg vil det oppstå en konkurransevridende effekt som en direkte konsekvens av departementets foreslåtte tariffnivå, ved at skiperne som får redusert K-element oppnår en klart bedre margin ved salg av propan og butan fra Mongstad enn Fram-skiperne.

Når overgangen fra et forhandlet til et regulert regime medfører slike endringer, fremholder Idemitsu at departementet må vurdere om opprettholdelse av det eksisterende tariffnivået i tilstrekkelig grad fremmer målsetningene som søkes oppnådd ved å regulere Vestprosess under tarifforskriften. Det er Idemitsus oppfatning at de fordelene departementet fremhever i høringsnotatet åpenbart realiseres i størst mulig grad dersom alle volumer som fraktes og behandles i Vestprosess gjøres til gjenstand for redusert K-element. Tariffnivået skal reflektere alle vilkår; når vilkårene endres som følge av det nye regulerte regimet, kan ikke tariffnivået fra det tidligere forhandlede regimet videreføres for noen kontrakter og ikke for andre, med mindre tvingende rettslige eller faktiske grunner tilsier det. En reduksjon av K-elementet for Fram-kontraktene vil etter Idemitsus syn også harmonere best med det overordnede prinsippet om objektiv og ikke-diskriminerende tredjepartsadgang som er forankret i petroleumsforskriftens § 59 første ledd, jf. § 70 andre ledd.

Departementet har adgang til å redusere K-elementet for Fram-kontraktene:

Det er Idemitsus syn at departementet har anledning etter petroleumsloven § 10-18 og § 4-8 med tilhørende forskrifter til å redusere K-elementet også for Fram-kontraktene. Ved fastsettelse av K-elementet skal det hensyntas «best mulig ressursforvaltning», dog slik at eier skal kunne forvente en «rimelig avkastning på investert kapital». Mens departementet har satt kravet om «rimelig avkastning på investert kapital» til syv prosent reell diskonteringsrente før skatt (spesifikt angitt for Vestprosess i St. prp. nr. 8 (1998-1999)), har eksisterende avtaler om bruk av Vestprosess tariffier som er så høye at eierne allerede har fått avkastning over dette forespeilede nivået. Ifølge departementets høringsnotat vil Vestprosess-eierne få rimelig avkastning med det reduserte K-elementet fra nye transportavtaler i tillegg, også når det ses hen til risikoen eierne pådrar seg som følge av slike nye transportavtaler.

Det er Idemitsus syn at siden Vestprosess-eierne har oppnådd mer enn «rimelig avkastning på investert kapital», må det reduserte K-elementet også gis virkning for Fram-kontraktene. Dette er sentralt og nødvendig for at de fordelene ved endringsforslaget som departementet omtaler i høringsnotatet skal kunne realiseres. Dersom K-elementet ikke blir redusert for Fram-kontraktene, er

konsekvensen at Vestprosess-eierne mottar ytterligere profitt utover departementets avkastningskrav. Slik ytterligere profitt vil også være unntatt petroleumsskatteregimet. Dette vil stride mot lovgivers overordnede prinsipp om at fortjeneste skal tas ut på feltene og ikke i infrastrukturen.

Motsatt vil et redusert K-element ha betydning for alle deler av verdikjeden underlagt Fram-kontraktene; lavere tariffer vil styrke insentivene til videre leting og utbygging av ressurser i Fram-feltet, og påvirke kommende investeringsbeslutninger om økt utvinningsgrad og utnyttelsen av produserende felt. Disse forholdene er fremhevet i høringsnotatet som fordeler departementet ønsker å realisere gjennom å gjøre tarifforskriften gjeldende for Vestprosess. I tillegg vil man med likt K-element for alle kontrakter i Vestprosess unngå den konkurransevridende effekten ved at noen skipere oppnår en klart bedre margin ved salg av propan og butan fra Mongstad enn andre.

Ingen rettslige skranker for reduksjon av K-elementet:

Idemitsu har ikke tilgang til de eksisterende kontraktene mellom Vestprosess og øvrige skipere. Basert på Idemitsus erfaringer fra det forhandlede regimet kan Idemitsu imidlertid ikke se at departementets adgang til å redusere K-elementet for Fram-kontraktene etter petroleumsløven § 10-18 og § 4-8 med tilhørende forskrifter vil være begrenset av noen rettslige skranker.

For at Grunnloven § 97 om forbud mot tilbakevirkning skulle kunne komme til anvendelse, vil Vestprosess-eierne måtte påvise at det er skapt en berettiget forventning om at någjeldende tariff i Fram-kontraktene vil forbli uendret. Selv om endring av K-elementet kan anses som et inngrep i fremtidig utøvelse av en etablert rettsposisjon, er Idemitsu av den oppfatning at en slik endring ikke vil være grunnlovsstridig. Idemitsu understreker at utgangspunktet i norsk rett er at næringsdrivende til enhver tid må være forberedt på ny lovgivning som knytter seg til og griper inn i etablerte kontraktsforhold, inkludert regulering av maksimalpriser. Det er i praksis åpnet for at inngripen i eksisterende kontraktsforhold kan aksepteres dersom det begrunnes ut fra samfunnsmessige forhold. En uegentlig tilbakevirkning, som det vil kunne være tale om i denne saken, må være særlig urimelig eller urettferdig for å rammes av skrankene i Grunnloven.

Basert på de opplysninger Idemitsu besitter, vil denne terskelen klart ikke være nådd selv om K-elementet blir nedsatt for Fram-kontraktene. Samtlige Vestprosess-eiere er også skipere, og reduksjon av K-elementet for Fram-kontrakten vil ikke medføre noe ubalansert forhold mellom selskapene. Basert på departementets høringsnotat er begrunnelsen for å gripe inn i de eksisterende kontraktene de overordnede samfunnsmessige hensyn til god ressursforvaltning. Det er videre påregnelig at tariffer kan settes ned når «rimelig avkastning på investert kapital» etter Petroleumsforskriften § 63 fjerde ledd er oppnådd. Slik Idemitsu ser det, vil det derfor ikke være særlig inngripende eller overraskende at man vil få en reduksjon av K-elementet når forespeilet avkastning i tråd med St. Prp. nr. 8 (1998-1999) er oppnådd.

Det er Idemitsus syn at heller ikke Grunnloven § 105 vil utgjøre en skranke for departementets adgang til å la tarifforskriften omfatte også Fram-kontraktene. Som beskrevet ovenfor, har Vestprosess-eierne allerede fått mer enn «rimelig avkastning på investert kapital», og har således ingen

Idemitsu Petroleum Norge

Visitor address: Filipstad Brygge 1, NO-0250 Oslo / Postal address: P.O. Box 2035 Vikå, NO-0125 Oslo, Norway
Tel: +47 23 25 05 00 / Fax: 23 25 05 01 / NO 953 133 210 mva / www.idemitsu.no

beskyttelsesverdige forventninger om ytterligere profitt. Det vil ikke være sterkt urimelig om K-elementet reduseres etter at forespeilet avkastning for Vestprosess-eierne er oppnådd. Et slikt syn er også lagt til grunn i departementets egen praksis. I «Vedtak i forbindelse med uenighet om kostnadsdeling mellom PL 169 og Grane Unit» fra 2011 (ref. 11/01235-14) uttaler departementet på side 7 at «...reglene for fastsettelse av tariffer for tredjemanns bruk i petroleumsloven § 4-8, jf TPA-forskriften, gir tilstrekkelig kompensasjon til at Grunnlovens påbud om «fuld erstatning» er oppfylt.»

Oppsummering:

Innlemmelsen av Vestprosess under tarifforskriften vil medføre en rekke endringer i Fram-kontraktene. Enkelte av disse endringene stiller Idemitsu dårligere enn under det någjeldende forhandlede regimet. Det er naturlig at K-elementet i tariffen reflekterer de endringene som overgangen til et regulert regime medfører. Som belyst ovenfor, har departementet adgang til å nedsette K-elementet også for Fram-kontraktene etter petroleumsloven § 10-18 og § 4-8 med tilhørende forskrifter. Det er Idemitsus syn at departementet må benytte denne adgangen for å oppnå best mulig ressursforvaltning slik regelverket foreskriver. Slik Idemitsu ser det, vil ingen rettslige skranker begrense departementets handlingsrom, da Vestprosess-eierne ikke har noen beskyttelsesverdige forventninger om profitt utover departementets avkastningskrav. Av disse grunner anmoder Idemitsu departementet om å fjerne unntaksbestemmelsene for Fram-kontraktene slik at disse ikke videreføres fra høringsnotatets utkast til forskrift.

Avslutningsvis legger Idemitsu til grunn at volumer som ikke er oppdaget eller besluttet utvunnet under Fram-kontraktene i alle tilfeller vil få et redusert K-element. Vestprosess-eierne vil under ingen omstendigheter ha beskyttelsesverdige forventninger om profitt utover departementets avkastningskrav for slike volumer.

Anmodning:

Idemitsu støtter departementets forslag dersom unntaksbestemmelsene for Fram-kontraktene i utkastet til ny tarifforskrift § 4 litra i) fjernes.

Dersom departementet ikke skulle ta Idemitsus anmodning til følge, bes det om at eierne og skiperne i Vestprosess får gjenoppta forhandlingene om et likt tariffnivå for alle.

Avslutningsvis ønsker Idemitsu å møte departementet for å diskutere forståelsen av enkelte bestemmelser i Fram-kontraktene. Det er Idemitsus syn at et slikt møte bør gjennomføres så snart som mulig for å sikre at alle aspekter av departementets forslag er tilstrekkelig opplyst.

Idemitsu Petroleum Norge

Visitor address: Filipstad Brygge 1, NO-0250 Oslo / Postal address: P.O. Box 2035 Vika, NO-0125 Oslo, Norway
Tel: +47 23 25 05 00 / Fax: 23 25 05 01 / NO 953 133 210 mva / www.idemitsu.no

Med vennlig hilsen,

Idemitsu Petroleum Norge AS

Katrine Johstad Iwanik

for

Kent Vincent Pedersen

Commercial Manager & SBD

